EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 01.06.2004
KOM(2004) 394 galutinis

KOMISIJOS DARBINIS DOKUMENTAS

Aplinkos apsaugos interesų integravimas į kitas politikos sritis – nuveiktų Kardifo proceso darbų įvertinimas

Pastaba. Šis tekstas yra tik galutinės pagrindinio dokumento KOM(2004)394 versijos anglų kalba santrauka.

1. ĮVADAS

Ši nuveiktų aplinkos apsaugos interesų integravimo darbų įvertinimas, atliekamas dėl 2003 m. pavasarį vykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo, per kurį buvo atkreiptas dėmesys į *„Komisijos ketinimą kasmet atlikti nuveiktų Kardifo proceso aplinkos apsaugos interesų integravimo darbų įvertinimą ir rengti reguliarią aplinkos apsaugos politikos apžvalgą bei laiku atsiskaityti už šių darbų rezultatus, į kuriuos nuo 2004 m. būtų atsižvelgiama rengiant būsimas Komisijos pavasario ataskaitas“*[1]. Nuveiktų darbų įvertinimas papildo 2003 m. aplinkos apsaugos politikos apžvalgą[2] (AAPA), patvirtintą 2003 m. gruodį, ir turėtų būti aiškinama atsižvelgiant į 2003 m. AAPA pateiktą informaciją.

Aplinkos apsaugos interesų integravimo principu pripažįstama, kad vien tik aplinkos apsaugos politika negalima pagerinti aplinkos būklės tiek, kiek reikia darniam vystymuisi užtikrinti. Jam reikalingi pokyčiai, kurie būtini tam, kad būtų sumažinta didelį nerimą kelianti žala, daroma žuvininkystės, žemės ūkio, transporto, energetikos ir kitų sričių, gali būti įgyvendinti tik į šiuos sektorius integravus aplinkos apsaugos interesus.

ES lygmeniu aplinkos apsaugos interesų integravimo svarba pripažįstama EB sutarties 6 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad *„Nustatant ir įgyvendinant […] Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, ypač siekiant skatinti darnų vystymąsi, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus“*.[3] Aplinkos apsaugos interesų integravimas buvo paskatintas institucijų lygmeniu, kai 1998 m. Europos Vadovų Taryba pradėjo vadinamąjį Kardifo procesą, kuriuo reikalaujama, kad įvairios sudėties Taryba parengtų atitinkamas strategijas.

ES darnaus vystymosi strategija (ES DVS), priimta 2001 m. Gothenburge, buvo žengtas kitas žingsnis reikalaujant kartu su ekonominiais ir socialiniais tikslais siekti svarbiausių aplinkos apsaugos tikslų ir integruoti aplinkos apsaugos interesus. Strategijoje pateikiama ilgalaikė vizija, kurioje numatyta suderinti dinamišką ekonomiką ir socialinę sanglaudą bei aukštus aplinkos apsaugos reikalavimus. Dėl to vėl reikia skirti daug dėmesio politikos darnai ir integravimui, kaip pabrėžta 2001 m. Europos Vadovų Tarybos išvadose, kuriomis priimta ES darnaus vystymosi strategija, kai Taryba buvo paraginta *„pabaigti formuoti ir toliau plėtoti sektoriams skirtas aplinkos apsaugos interesų integravimo į visas susijusias Bendrijos politikos sritis strategijas, kad jos būtų kuo greičiau įgyvendintos“*, o tai atliekant *„reikėtų atsižvelgti į atitinkamus tikslus, nustatytus būsimojoje šeštojoje aplinkos apsaugos veiksmų programoje ir darnaus vystymosi strategijoje“*.

ES lygmeniu labiau holistinį, ilgalaikį aplinkos apsaugos interesų integravimo strategijų sektoriuose metodą papildo išplėsta poveikio įvertinimo priemonė, skirta naudoti siūlant

---

1 58 punktas, Pirmininkaujančios valstybės narės išvados, 2003 m. kovo 20–21 d. Briuselio Europos Vadovų Taryba.

2 KOM(2003)745, 2003 m. gruodžio 3 d.

3 Integravimo svarba buvo dar kartą patvirtinta sutarties dėl Konstitucijos projekte, kurį 2003 m. liepos 18 d. pateikė Konventas dėl Europos ateities (II-37 ir III-4 straipsniai) – žr. http://european-convention.eu.int/DraftTreaty.asp?lang=EN

pavienes politikos priemones ar iniciatyvas[4]. Abi šios priemonės yra esminės svarbos įrankiai užtikrinant tinkamą trijų darnaus vystymosi ramsčių pusiausvyrą, todėl jos nepaprastai svarbios ir siekiant didesnio aplinkos apsaugos interesų integravimo.

Dėl per keleriais pastaraisiais metais pradėtų procesų keliuose sektoriuose aplinkos apsaugos padėtis pagerėjo. Tačiau pažanga toliau integruojant aplinkos apsaugos interesus būtų paspartinta, jeigu visuose sektoriuose būtų įvykdyti per pastaruosius penkerius metus prisiimti įsipareigojimai. Tai bus nelengvas procesas, kadangi dauguma lengviausiai „pasiekiamų“ integracijos „vaisių“ jau „surinkta“, būsimos pastangos siekiant apgręžti netvarias tendencijas turės būti labiau sutelktos į struktūros reformas, o dėl to atitinkamuose sektoriuose gali atsirasti trintis su nusistovėjusiomis interesų grupėmis. Be to, nacionaliniu lygmeniu atliekamais veiksmais turi būti vykdomi Sąjungos lygmeniu prisiimti įsipareigojimai, kadangi daugelyje sričių Bendrijos galios yra ribotos.

Nuveiktų darbų įvertinime pirmiausiai apibrėžiamos aplinkos apsaugos interesų integravimo ES lygmeniu nuostatos nuo Kardifo proceso pradžios 1998 m. Po to pateikiama glausta aplinkos apsaugos interesų integravimo sektoriuose apžvalga, kurios buvo paprašyta integravimo strategijų rengimo tikslams. Galiausiai pateikiamos išvados, kaip ES lygmeniu toliau integruoti aplinkos apsaugos interesus. Jose akcentuojami didžiausios svarbos veiksmai, kuriais būtų skatinamas Kardifo proceso įgyvendinimas bei jam padedama papildomais šalies ir Bendrijos lygmens veiksmais, ypač pritaikant esamus aplinkos apsaugos politikos metodus bei naudojantis juos taikant pasiektais rezultatais ir ieškant visoms šalims naudingų sprendimų

[4] Poveikio aplinkai įvertinimas (PAĮ) ir Strateginis aplinkos įvertinimas (SAĮ) yra kitos priemonės skatinti aplinkos apsaugos interesų integravimą šalies ar regionų lygmeniu (projektams, planams ir programoms).

2. IŠVADA

Nors šio nuveiktų darbų įvertinimo metu buvo nustatyta teigiamų Kardifo proceso rezultatų tiek labiau integruojant aplinkos apsaugos interesus, tiek ir atliekant konkrečių patobulinimų kai kuriuose sektoriuose, taip pat buvo aptikti ir keli įgyvendinimo trūkumai. Be kitų klausimų, joje pabrėžiama būtinybė tobulinti įvairių sudėčių Tarybos strategijų nuoseklumą ir labiau atsižvelgti į gerąją patirtį, susijusią su turiniu ir įgyvendinimu. Joje taip pat atkreipiamas dėmesys į tam tikras Bendrijos ir nacionaliniu lygmeniu taikomas priemones, padedančias sektorių Taryboms pagal Kardifo procesą integruoti aplinkos apsaugos interesus į savo politikos sritis ir gauti kuo didesnę naudą iš šių pastangų siekiant konkretaus aplinkos apsaugos padėties pagerinimo. Tam, kad būtų visiškai įgyvendinti Bendrijos lygmeniu priimti sprendimai, reikalingos tolesnės pastangos šalies lygmeniu.

Jeigu, siekiant darnaus vystymosi, dirbama su ekonomikos, socialine ir aplinkos apsaugos politika, kai visos šios sritys viena kitą stiprina, tai aplinkos apsaugos interesų integravimui reikia didesnio matomumo ir politinės paramos aukščiausiu lygmeniu. Tai turėtų tapti nuolatiniu pavasario Europos Vadovų Tarybos darbotvarkės klausimu. Tuo tikslu ir vadovaudamasi pirmininkaujančiosios valstybės narės išvadomis 2003 m. kovo Europos Vadovų Tarybai, Europos Komisija atliks Aplinkos apsaugos politikos apžvalgą papildantį **metinį nuveiktų aplinkos apsaugos interesų integravimo darbų įvertinimą**, kurio duomenys bus įtraukti į Komisijos pavasario ataskaitą ir pavasario Europos Vadovų Tarybos diskusijas.

Taip pat turi būti pasinaudota būsimomis progomis toliau skatinti aplinkos apsaugos interesų integravimą:

- **2004–2005 metams numatytoje Darnaus vystymosi strategijos apžvalgoje** bus nagrinėjama nuo 2001 m. padaryta pažanga ir nustatomi svarbiausieji veiksmai, siekiant įvykdyti iškeltus uždavinius. Ši priemonė ES leis nustatyti aplinkos apsaugos interesų integravimo trūkumus ES lygmenyje, apsunkinančius ES pastangas pažaboti nedarnaus vystymosi tendencijas, ir pateikti konkrečius pasiūlymus, kaip šias problemas spręsti.

- **Lisabonos strategijos laikotarpio vidurio apžvalga 2005 m.** suteikia papildomą progą ištirti, kaip aplinkos apsaugos interesų integravimas ir ekonomikos bei užimtumo augimas galėtų būti vieni kitiems vis labiau ir labiau naudingi.

- Padidintas Komisijos dėmesys darniam vystymuisi Komunikate dėl būsimų Sąjungos **finansinių perspektyvų** (nuo 2007 m.)[5] papildomai paskatins tolesnį aplinkos apsaugos interesų integravimą, ypač žemės ūkio ir regionų politikoje. 2004 m. priėmus Komisijos reglamento pasiūlymą dėl struktūrinių ir sanglaudos fondų po 2006 m., nustatantį naujas gaires, atsiras galimybė geriau integruoti darnaus vystymosi aplinkos apsaugos, ekonominį ir socialinį ramsčius į sanglaudos politiką.

Aplinkos apsaugos interesų integravimas yra pagrindinė sąlyga kelyje į darnų vystymąsi. Tam reikia nenutrūkstamų ir nuolatinių pastangų visuose politikos sektoriuose ir visuose Sąjungos valdymo lygmenyse.

---

[5] Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai. 2004 m. Komisijos teisės aktų ir darbo programa, KOM(2003)645 galutinis, 2003 m. spalio 29 d. (p. 5).